

ЛУЧШИЕ В ОБЛАСТИ АРХИВОВ

На днях прошло заседание Республиканской комиссии по государственной символике и символике ведомственных и иных приравненных к ним наград. Заседание комиссии провел Кусербаев К.Е.

В повестке дня – работа Центра геральдических исследований и внесения изменений в законодательство в области государственных символов, состояние работы в Министерстве внутренних дел Республики Казахстан в области продвижения и использования государственных символов, Министерстве культуры и спорта. Рассмотрены вопросы утверждения плана работ.

В соответствии с протоколом заседания комиссии Министерства культуры и спорта, образования и науки, национальной экономики, юстиции, финансов Республики Казахстан в целях ускорения организации геральдических исследований расширить использование государственных символов. Поручено обратить внимание на соблюдение законодательства в сфере образования, осуществление совместной деятельности с местными исполнительными органами.

Секретариат Ассамблеи народа Казахстана совместно с фондом «Отандастар» работают над популяризацией символов страны среди наших соотечественников за рубежом.

Центральным государственным органам, акиматам Нур-Султана, Алматы, Шымкента и областей было предложено рассмотреть возможность пополнения центров пропаганды государственных символов в областях и городах материалами по геральдике, истории Казахстана и другими выставками и музейными архивами, посвященными современной жизни республики.

ПРОДОЛЖЕНИЕ СЕМИНАРА» НАУЧНО-СПРАВОЧНЫЙ АППАРАТ И ПУБЛИКАЦИЯ ДОКУМЕНТОВ»

13 ноября в конференц-зале МГУ «Государственный архив Жамбылской области» Управления культуры, архивов и документации Жамбылской области продолжился семинар-занятие «Научно-справочная аппаратура и публикация документов». Моинкум, Шу, Кордай, Т. Рыскулов, Ведется специалистами Государственного архива Меркинского района.

На семинаре, проведенном с соблюдением требований карантина, были представлены слайд-объяснение порядка создания научного справочного аппарата, справочника, справочного аппарата инвентаризации, предисловия, методические указания, каталоги, юридические моменты.

НОВЫЙ ШАГ В НОВЫХ УСЛОВИЯХ

Состоялась встреча с членами группы, созданной для разъяснения общественности Послания Президента Республики Казахстан от 1 сентября 2020 года «Казахстан в новой ситуации: период действия» коллективу Государственного архива Жамбылской области.

Кездесуге жолдауды түсіндіру мақсатында «Тараз қаласының өзбек орталығы» қоғамдық бірлестігінің төрағасы Зайнут

С разъяснением послания пришли Зайнутдинов Абдурахман Юлдашевич, председатель ОО «Узбекский центр Тараза» и Ошанов Асылбек Эсенбаевич, главный специалист Жамбылского областного отделения Единого накопительного пенсионного фонда.

Было отмечено, что послание сейчас широко обсуждается и поддерживается людьми во всех регионах, а также важные вопросы, связанные с новым этапом модернизации Казахстана. Было сообщено, что проделана большая работа в области глобальной конкурентоспособности, торжества образования,

улучшения социального положения населения.

СЕМИНАР » НАУЧНО - СПРАВОЧНЫЙ АППАРАТ И ПУБЛИКАЦИЯ ДОКУМЕНТОВ»

В актовом зале коммунального государственного учреждения «Государственный архив Жамбылской области» управления культуры, архивов и документации акимата Жамбылской области прошел семинар-занятие на тему «научно-справочный аппарат и публикация документов».

В семинаре приняли участие руководитель отдела архивов и документации управления культуры, архивов и документации акимата Жамбылской области Кисикова Айгуль Мадешовна, сотрудники Таразского городского, Жуалынского, Таласского, Сарысуского, Байзакского, Жамбылского районных государственных архивов.

Первое слово взяла руководитель отдела архивов и документации Кисикова Айгуль Мадешовна, которая подчеркнула необходимость проведения работы по «правилам комплектования, реабилитации, учета и использования документов Национального архивного фонда и других архивных документов государственными и специальными государственными архивами», утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 20 сентября 2018 года

№576.

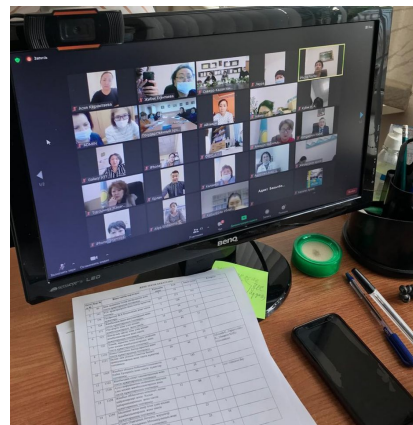
Руководитель отдела научно-справочного аппарата и публикации документов Сагындык Зейнуллаулы дал справку по специально подготовленному слайду о порядке составления научно-справочного аппарата, справочного аппарата описи, предисловий, путеводителей, каталогов, указателей, обзоров. В ходе семинара были заданы вопросы, обсуждалась проделанная работа. Мероприятие состоится и 13 ноября для сотрудников других районных архивов.

«ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ И ЭКСПЕРТИЗЫ ЦЕННОСТИ ДОКУМЕНТОВ ЛИЧНОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ»

11 ноября т. г. в рамках реализации государственной программы «Рухани жаңғыру», «Туған жер», «семь граней Великой Степи», «Архив-2025» государственным архивом города Алматы была проведена республиканская научно-практическая онлайн конференция на тему: «Вопросы формирования и экспертизы ценности документов личного происхождения «через платформенную программу» ZOOM » с соблюдением карантинных требований.

Он-лайн конференцию открыли сотрудники алматинского городского архива, которые выступили с докладами о порядке формирования документов личного происхождения, приема в архив, публикации, принципах мирового опыта. В ходе мероприятия под руководством Алматинского городского архива состоялась презентация книги «методическое руководство Фонда личного происхождения». На конференции были заданы вопросы по проблемным вопросам в деле научного ведения, накопления, хранения документов личного происхождения, формирования биографии фондообразователя и др.

В мероприятии приняли участие руководители и сотрудники архива Президента РК, Центрального государственного архива, Государственного архива Северо-Казахстанской, Кызылординской области, руководитель отдела хранения и учета документов Государственного архива Жамбылской области Ж. Есентаева и руководитель отдела научно-справочного аппарата и публикации документов С. Зейнуллаулы.

Как быстро летит время...

11 ноября прошлого года на 70-м году жизни скончался Макулбек Рысдаулет, почетный гражданин Казахстана, известный гражданин Казахстана.

Гибель любимого гражданина, внесшего значительный вклад в казахстанскую прессу, и духовную жизнь Жамбылской области, сломала многие неосязаемые стены. Величие журналиста, оставившего значительное наследие, со временем будет расти.

После окончания факультета журналистики Казахского государственного университета работал корреспондентом, заведующим отделом, ответственным секретарем Жезказганской областной газеты «Жезказганский флаг». Учился в Алматинской высшей партийной школе. Макулбек Рысдаулет также известен как автор многих художественных и научно-популярных книг.

После этого работал корреспондентом республиканских газет «Халык Кенеси», «Зан», «Егемен астан» в Жамбылской

области, главным редактором Жамбылской областной газеты «Ак Жол», а в последние годы руководил областным архивом.

Работая в Жамбылском областном государственном архиве, он принимал активное участие в общественно-политической жизни области, издал несколько книг по истории Жамбылской области, в том числе о тяжелом периоде Великой Отечественной войны. Эти книги, кажется, служат потребностям современного общества и стали памятником самоотверженному труду старшего поколения.

Прошел год со дня смерти уважаемого гражданина. Воспоминания о нем рассказываются и будут рассказаны в будущем. Ведь примерная жизнь гражданина, оставившего значительный след в жизненном пути, должна быть примером для окружающих.

ПУТЬ САПАРА БАЙЖАНОВА

К 90-летию со дня рождения видного журналиста - писателя, ученого-исследователя Сапара Байжанова была опубликована широкомасштабная статья директора КГУ

«государственный архив Жамбылской области» Кошемали Саттибаевича в Областной газете «Ак жол» №131 «Сапар Байжанов Сара жолы». В статье рассказывается о нравственном пути Сапара Байжанова, оставшегося

4 ҚОҒАМ
9 қараша, 2020 жыл

КӨРНЕКТІ ЖУРНАЛИСТ-ЖАЗУШЫ, ЗЕРТТЕУШІ-ҒАЛЫМ САПАР БАЙЖАНОВТЫҢ ТУҒАНЫНА - 90 ЖІ

САПАР БАЙЖАНОВТЫҢ САРА ЖОЛЫ

«Қолда барда алтынның қадірі жоқ» деген рас. Әйтпесе, Сапар Байжановты осы өңірдің тұмасы ретінде сонау сексенінші жылдары, яғни көзін тірі кезінде-ақ елге шақырып, еңбегін өскелең ұрпаққа үлгі-өнеге етуге әбден болар еді. Сапекеннің елүн былай қойғанда, елге есеп берер алпыс, жетпіс, сексен жылдықтарына орай облыс орталығы мен аудандарда шығармашылық кештері өткізіліп, осы уақытқа дейін естімеші.

Көсемәлі СӨТТІБАЙҰЛЫ,
«Жамбыл облысының мемлекеттік архиві» КММ директоры.

Естімегенім ештеңе емес, қазақ журналистикасында да, әдебиетінде де айналық қолтаңбасы қалған, сонмен бірге есімдігі ең беделді басқым – республикалық «Социалистік Қазақстан» газетінің он жыл бас редакторы болған, одан кейін еліміздің архив саласына басшылық жасап, оған да елеулі еңбек сіңірген Сапекеннің өзіндік тұрғы жатқан Тараз қаласына «шарбақтары тиіп тұрған» мына Шайқорық ауылында дүниеге келгенін сол кезде біреу білсе, біреу білмей-ау деп қорсам.

Ол кезде талантты жазушының да, саудатты журналистің де көп кезі. Бірақ солардың көз келгенінің маңайына Қазақ КСР-дегі №1-ші газет – «Социалистік Қазақстан» бас редактор болу бақыты жеткізе бермеген. Ал ондай бақытқа қол жеткізген азын бірі Сапар Байжанов болатын.

Сапекеннің өмір жолына қарап отырсақ, мына тұрған Жамбыл ауданындағы Шайқорық ауылында сонау 1930 жылы қараша айында дүниеге келіпті. Қазақ мемлекеттік журналистика факультетін 1952 жылы бітірген. Сол кездегі «Лениншіл жас» газетіне студент кезінен атсалысып, 1958 жылға дейін әдеби қызметкер, жұмысшы жастар бөлімінің меңгерушісі, редактордың орынбасары

Қолдан қосылған, айрықша мұқият жазылған, Семей уәлі басқармасының және тіпті кезінде куәгер ретінде қатысу үшін өзім шақырған Шығыс бөлмесінің мөртелі соғылған пәкемге салынған бұл қолжазбалар мен хаттарды құпия жазғаны осы жөніндегі комиссия қаулыларына қосып Сіздің Хұзирқызыға жолдан отырмын.

Пәкемге салынған хат-хабарлардың ішінде Қоқиетпаудың келген, Ибрагим Құнанбаевке беймәлім адамның Семей уәлінің қырғандарын да Ақмола облысындағы осындайлардың қырғандар үшін мұсылман Мұхамбет дінінің айрықша жымын құру жөнінде үкімет алдында жасаған ұсынысын қолдап, мәселесі көптеуші өмінен бір хаты бар.

Құнанбаевтің берген түсініктемесіне қарағанда, ол беймәлім адамнан келген бұл зақанды хатты маусым 2 ай бұрын Арақат почта бөлімшесінен алған да, сонан соң екі күн бұрын, яғни 23 апрелде Құнанбаев ол хатты өзінің үйі Турағұлдан берген, ал ол оны Шығыс бөлмесіне нығызды орауға берген.

Менің нақ осы жерде тұрған болмыс Рысқай Құдайберген:

Турағұлдан хат алдың ба, егер аласың, ол қазір қайда және оны маған берер бер десең сұрағым. – Құдайберген, сіз, сәсқалақтайын, менің сұрауымды түсінбегенсің, мұғайымсі қалды да, тіптімі арқалы: – Немесе? Қандай хат? Ол несе керек? – деген сияқты сұрақтар қойды.

Мұндай түсінбегенсің, мұғайымсің тыпайым да, бұнымен өзім тіптің, оның кінә жүйрен ішкі бешетінің қалтасынан қажетсіз хатты тауып алдым.

Бұл хаттың Құдайбергеннен табылу себебін мен былайша түсінемін:

Құнанбаевтің ұлы Турағұл басқа жерде ішугіне мен тыйым салған өз әкесі қамтылақ түскенде Қоқиетпаудан хат аламын мойындауға мәжбүр болды деп ояламын, менің басқа бір нәрмен айналысып жатқандағы сәтсіздігім пайдаланып, хатты тығым қою үшін жасырын түрде болмыс берді, мүнда ол мені қамтып алдымын, оның үстіне бұл куәгер ретінде шақырылып отырғанда

қартайған, іске араласпайды, тығым та жайлы өмір сүреді, тіпті өзіне қатысты жоқ істерге өте сақмықпен қарайды, яғни өз болмысында да, сондай-ақ көріні болмыстарда да ешқандай партияларды басқаруға бармайды, ал партиялардың басшылары оған кенес сұрайды.

Саяси жағынан алғанда, мен оны ақылды адам деп, фанатик емес деп санаймын, мұсылман билеушісіне естуіңдеріңді қарақаштың ардақтайтын, сенуе болатын адам деп санаймын.

Өзімен әңгімелескен кезде Құнанбаев өз пайымдарында мемлекеттік мүдделерді толық түсініптің және Россияның Азиядағы иеленуіндегі әсерлерде мәдениетті қызмет атқаруына дұрыс қолқарасын көрсетті, фанатик мұсылмандардың үкіметке қарсы әрекеттерін ашу-ақпамен айыптады. Жазғы алғанда Құнанбаевтің өз саяси тұрғыда ешқандай қауіп тұдырмайды.

Әрине, шығарған мақалада Сапекеннің ұшы Абайға қатысты мысалға келтірген арқаш деректерінің бір-ексүні ғана алып отырмыз. Бірақ осы деректердің өзінен сол замандағы қазақ даласының халқы мен байлығын ішпені алған озыр елдің саяси бағыт-бағырды, қықарастары мен ұстанымдарын анық аңғартуға болады.

Бұл туралы Сапар ағамыз:

«Республикамыздың Орталық Мемлекеттік архивінде сақталған осынау документтердің мәнісін түсіну үшін Қоқиетпаудың ар тарапқа хат жазып, позицияны дүріктіріп жүрген Қосымғұлов кім? Қоқиетпау, Ақмола, Омбы, Петербург, Семей арасында дүбір тұрғанын, Шығыс бөлмесінің қазығы Ибрагим Құнанбаевтың атын мұқиятты, оны тығымдық жасамен тергеусе дұшар етіп, ауылда, үй-ішінде патша ұлының тіпті жүргеніне, Абай мен оның балықарының, болыс Гілімбайдың жасауы алуан себебінің бәтәні жұмбақ хат неғыздан хат? Ол хат бар ма, бар болса, айтары не? Бұл дүріктістің ақыры немен тынған?

Архив қоймасында сақтауым бұл документтерден сол кезінде байланымсыз, Абайға қатысты неғей тұжырымдар

Наурызбай Таласов, оны менің жемінідегі мұғалімі Шаймерген және басқа болмыс, б патшалық Россияның озыр саясатына қарай қаламы орнасымы азатымы, осықаратымы қазақ өлкесін қамтыты ұйым құрып, оны мұфти деліпін ұранға қарай келуеген. Ол қамтыты парменділігін, иқпал үшін олар Ибрагим Құн жалпақ қазақ жұрты бөделді адамдарға да келуеген деп оқырмандары.

Әрине, бұл мақалада ақын Абай Құнанбайұлы архивінде сақталған құж жазылған еңбегінен аз ғана мысал ретінде ұсындық.

Оның бұдан басқа «Жаз зерттері», «Сыр мен сымбат «Сұңқар көңіл самғайды» «Үш қиян – үш дүниелі бес дәлгер» атты кітапты оқырмандарынан жақсы бі

«Замандастар туралы» Шашкиннің прозасын хат және архив», «Қазаға ба «Арқар – айғақ», «Өте – өркенге ұлағат» деп ата зерттері тұрғысындағы жаң еңбектер саясатына қосылды.

Ал жазушы-суреттер шығарған «Алақбөде еі тәуекел», «Қарқара айбар романдары мен повестері қосылған сүбелі үлес деп

Сапекеннің қазымыс да, аға, ұстаз тұрғын тала деп көп болған. Оларды Мемлекеттік ғылымдары профессор Шермахан Еле

Ол: «Сапекен өте еі шығармашылықтың ала

заметный след в области журналистики, литературы, который в то время был редактором газеты «Социалистический Казахстан» и занимал должность руководителя Главного архивного управления Республики Казахстан.

Сапар Байжанов родился в ноябре 1930 года в селе Шайқорык

